

YAZAR HAKKINDA

İdris Şah, 1924'te Hindistan'ın Simla kentinde, aristokrat bir Afgan ailenin, Paghman'lı Saadat ailesinin bir ferdi olarak dünyaya geldi.

Hayatının çoğunu Doğu'yu Batı'ya açıklamaya ve Doğu'nun geleceksel öğretilerinin Batı dünyasında geniş bir bilim dalı olarak erişilebilir hale gelmesine adanmıştı.

Sufizm konusunda önde gelen otoritelerden biri olan İdris Şah, Batılılara temel tasavvuf kavramlarını, kültürel ve dini etmenleri öne çıkarmadan anlattı.

Sufilerin, yüzyıllar önce Batı'daki psikoloji çalışmalarının çoğunun öncülüğünü yaptığını ileri süren İdris Şah'ın; psikoloji, İslami düşünce, edebiyat, mizah ve problem çözme dahil çok farklı konularda yazdığı kitaplar yirmi dile çevrildi ve dünyada on beş milyondan fazla sattı.

İdris Şah, Kasım 1996'da Londra'da öldü.

BEYAZ BAYKUŞ: 74

TASAVVUF: 9

İDRİS ŞAH / BENZERSİZ NASREDDİN HOCA'NIN MACERALARI

Orijinal adı: The Exploits of the Incomparable Mulla Nasrudin

Copyright © Idries Shah

İdris Şah Vakfı idriesshahfoundation.org

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Destek Yapım Prodüksiyon Dış Tic. A.Ş.

Genel Yayın Yönetmeni: Özlem Küskü

Yayın Koordinatörü: Kaan Cumalıoğlu

Üretim Koordinatörü: Semran Karaçayır

Çevirmen: Gülnihal Kafa

Son Okuma: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: Sedat Gösterikli

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak-Mesud Topal-Meltem Kökboyun

Beyaz Baykuş: Ağustos 2022

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-735-1

© Beyaz Baykuş

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42 - Faks: (0) 212 252 22 43

www.beyazbaykus.com

[facebook.com/ beyazbaykusyayinlari](https://facebook.com/beyazbaykusyayinlari)

twitter.com/beyazbaykusy

instagram.com/beyazbaykusyayinlari

Destek Dukkan

Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

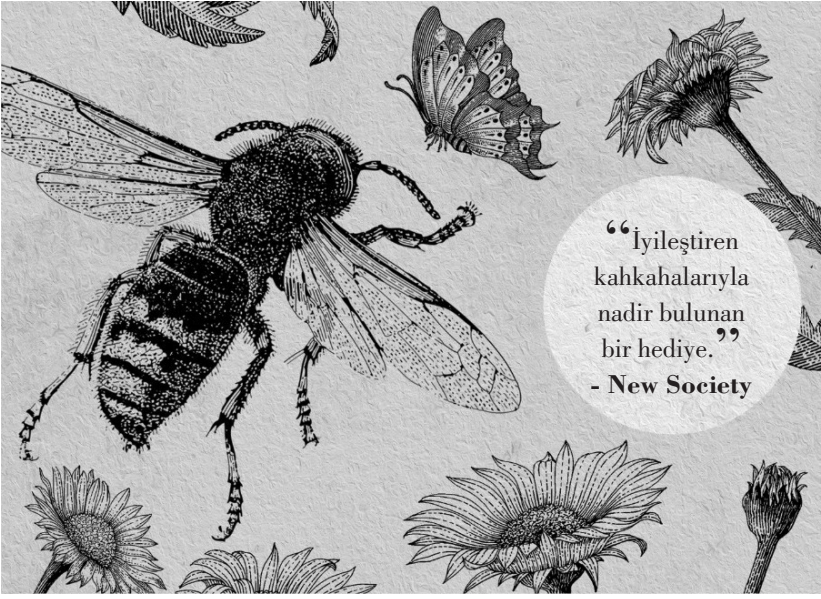
Tel. (0) 212 613 30 06

Beyaz Baykuş Yayınları, Destek Yayınları'nın tescilli markasıdır.

BENZERSİZ NASREDDİN HOCA'NIN MACERALARI

*Bildiğimizi ve Anladığımızı Düşündüğümüz Şeylere
İçten Dışa Bakmayı Öğreten Doğu Folklorunun Bilge Aptalı*

“İyileştiren
kahkahalarıyla
nadir bulunan
bir hediye.”
- New Society

İDRİS ŞAH

Çevirmen: **Gülnihal Kafa**

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	9
Diğer Yol.....	13
Neden Buradayız?.....	14
Ne Zaman Gerekeceği Belli Olmaz.....	15
Şimdi Anladın mı?	16
Eğer Bir Tencere Doğurabiliyorsa... ..	17
Kaçakçı.....	18
Nasreddin'in Hakikati.....	19
Kedi ve Et.....	20
Burası Daha Aydınlık.....	21
Aptal.....	22
Mumla Yemek Pişirmek	23
Tehlike İnsan Ayırmaz	24
Tuz, Yün Değildir	25
Kazara İyilik Olur mu?.....	26
Beklenmedik Sebep	27
Hırsızlar	28
Yemek Önemlidir Ama Okumak da Önemlidir.....	29
Çölde Maceralar	30
Koşullar Durumu Değiştirir	31
Ye Kürküm Ye.....	32
Nasreddin'in Vaazı.....	33

Hazretleri	35
Nasreddin ve Bilge Adam	42
Yargılama	44
Her Şey Sırasıyla	45
Bunu Kim Attı?	47
Sihirli Çanta	49
Korku	51
Cüppe	53
Hayatını Kurtardı	55
Dört Ayaklı	57
Sınav	58
Sembol	59
Hepsi Onun Suçu	60
Yabancıların Yolu	61
Yanık Ayak	62
Eski Aylar	63
Yasanın Lafzı	64
Kedi Islak	65
Uyumak Bir Faaliyettir	66
Yedisinde Neyse Yetmişinde de O	67
Az da Olsa Hafifletmek	68
Saklı Derinlikler	69
Tersyüz	70
Hayat Kurtarmanın İlkeleri	71
Olmaz	72
Çaktırmadan Kendine Yaklaşmak	73
Onun Benden Daha Çok İhtiyacı Var	74

Cepte	75
Çok Şükür.....	76
Babasının Oğlu	77
Mumu Yak	78
Zor Yoldan Öğrenmek	79
Bir Şey Düştü	80
Son Gün	81
Dokuz da Olur	82
Nedenini Biliyor	83
Bir Kuş Nasıl Görünmeli?	84
Peçe.....	85
Zavallı İhtiyar Anneciğin	86
Ben Onun Ciğerini Bilirim	87
Sır.....	88
Develeri Rahatsız Etme.....	89
Mutluluk Aradığın Yerde Değildir	90
Erken Kalkmak	91
Denizin Haşmeti.....	92
Zaman İçerisinde Bir An	93
İşbölümü.....	94
Tedbirin Fazlası Olmaz.....	95
Tek İhtiyacım Olan Şey Biraz Daha Zamandı	96
Daha Az Koşum Yemelisin.....	97
Sarayda.....	98
Kuramsal Senaryolar	99
Hayatın Hızı	100
Örnek	101

Başkalarının Mektupları.....	102
Neden Bana Daha Önce Söylemedin?.....	103
Arz ve Talep.....	104
Geçmişin Kıymeti.....	105
Soğukkanlılık	106
Haftanın Günleri	107
Çölde Bir Başına	108
Canavarın Elindeki Genç Kız	109
Hiç Adil Değil	110
Bunun Bir de Geçmişi Var.....	111
Tek Gereken Şey	112
Neden Bekliyoruz?	113
Sel	114
Kötü Şans	115
Şalgamlar Daha Sert.....	116
Nasreddin Öne Çıkınca	117
Hayatının Baharında.....	118
Uyur mu Uyanık mı?	120
Kestirme Yol	121
Konuyu Değiştirmek.....	122
İp ve Gökyüzü.....	123
Ben Kimim?	124
Gününüzü Gösterirdim	125
Tek Bir Kusuru Var.....	126
Ördek Çorbası.....	127

GİRİŞ

Pek çok ülke, Nasreddin Hoca'nın kendi topraklarından çıktığını iddia eder. Ancak çok azı Türkiye gibi Nasreddin Hoca'nın mezarını ziyarete açacak kadar ileri gitmiştir. Türkiye'de her sene, doğum yeri olduğu kabul edilen Akşehir'de Nasreddin Hoca'nın ünlü fıkralarındaki karakterler gibi giyinen ve bu fıkraları canlandıran insanların yer aldığı Nasreddin Hoca Şenliği düzenlenir.

Türk kültüründen bazı şeyleri kendilerine uyarlayan Yunanlar, Nasreddin Hoca fıkralarını da kendi folklorlarının bir parçası olarak görürler. Ortaçağ'da Nasreddin Hoca fıkraları, kötü-cül otorite ile alay etmek için yaygın bir şekilde kullanılmıştı. Daha yakın zamanlarda ise Hoca, bir filmde ülkenin ahlaksız kapitalist yöneticilerine ağzının payını veren biri olarak gösterilince Sovyetler Birliği'nin halk kahramanlarından biri haline gelmişti.

Arap dünyasında Cuhâ olarak karşımıza çıkan Nasreddin Sicilya folklorunda da görülür. Orta Asya'da Nasreddin Hoca külliyyatına atfedilen hikâyeler, Rusya'da Baldakiev'e uyarlanmıştır. Bu hikâyeler *Don Quixote*'ta, hatta en eski Fransızca kitap olan *Marie de France* fabllarında da karşımıza çıkmaktadır.

Hoca, son derece budala, olağanüstü zeki, mistik gizemlere sahip biri olarak çok çeşitli profillerde sunulmaktadır. Dervişler öğretilerinde onu insan zihninin tuhafliklarına örnek olarak kullanırlar. Tekkelerin 1925 yılında yasaklanıp baskılandığı

Cumhuriyet Türkiye'si'nde Nasreddin Hoca fıkralarının turistlere yönelik kitapçıklarda yayımlanması Hoca'nın esnekliğini göstermektedir.

Âlimler Nasreddin hakkında çokça yazı kaleme almışlardır, halbuki anlatılar onun âlimlere ayıracak pek de vakti olmadığını gösterir. Hoca kendisiyle ilgili olarak “Ben bu hayatı tersinden yaşıyorum” dediği için, bazıları hakikate ulaşmaya çalışırken onun varsayılan ölüm tarihini tersine çevirecek kadar ileri gitmiştir.

Bilgiye ulaşmanın tek gerçek yolunun derin sezgi olduğuna inanan sufiler, bu hikâyeleri neredeyse birer temrin gibi kullanırlar. İnsanlardan bu hikâyeler arasından onlara özellikle hitap eden birkaç tanesini seçmelerini ve onları zihinlerinde dönüştürerek kendi hikâyeleri haline getirmelerini isterler. Mürşitler bu şekilde dervişlerin daha yüksek bir bilgiye doğru büyük bir atılım yapabileceklerini söylerler.

Ancak sufilerin, herhangi bir mistik yolun takipçisi olmayan kişilerle hemfikir oldukları bir konu vardır: Yüzyıllardır olduğu gibi bugün de herkes Nasreddin hikâyeleriyle bir şey yapabilir – eğlenebilirler.

İdris Şah

“Nasreddin Hoca, dervişlerin başı, gizli hazinenin efendisi, insan-ı kâmil... Pek çok kişi, ‘Bir şeyler öğrenmek istedim ama burada yalnızca delilik buldum’ der. Onlar derin bilgeliği başka bir yerde arasalar da bulamayacaklardı.”

– Nasreddin’in Öğretileri, Buhara, MS 1617,
Ablahi Mutlaq, “Su Katılmadık Abdal”

Diğer Yol

Nasreddin kahvedeki bir grup arkadaşına, “Ben çok misafirperver bir adamım” dedi.

“Peki, öyleyse hepimizi akşam yemeği için evine davet et” dedi en açgözlü olanı.

Nasreddin herkesi topladı ve onlarla birlikte evine doğru yürümeye başladı.

Eve varmalarına az kaldığında, “Önden gidip karımı uyarayım. Siz burada bekleyin” dedi.

Olan biteni anlattığında karısı onu payladı. “Evde hiç yemek yok. Geri gönder onları.”

“Yapamam. Burada misafirperverlik itibarım söz konusu.”

“Peki o zaman. Sen yukarı çık, ben onlara senin dışarıda olduğunu söyleyeyim.”

Yaklaşık bir saat sonra misafirler huzursuzlandı ve kapıya yığılıp bağırmaya başladılar: “Bizi içeri al Nasreddin!”

Hoca'nın karısı dışarı çıkıp “Nasreddin evde değil” dedi.

“Ama biz onun eve girdiğini gördük, o zamandan beri de kapıyı sürekli izliyoruz.”

Kadın cevap vermedi.

Üst katın penceresinden onları izlemekte olan Hoca kendini tutamadı. Dışarı sarkıp “Arka kapıdan da çıkmış olabilirim, değil mi?” diye bağırdı.

Neden Buradayız?

Bir akşam تنها bir yolda yürüyen Nasreddin, bir grup atlı-
nın kendisine doğru geldiğini gördü. Hayal gücü hemen çalış-
maya başladı. Ya kendisini yakalarlarsa, köle olarak satarlarsa
ya da zorla askere alırlarsa diye düşünmeye başladı.

Hemen oradan kaçtı, bir mezarlığın duvarına tırmanıp içeri
atladı ve açık bir mezara yattı.

Onun bu garip davranışı karşısında şaşırان atlılar –ki yal-
nızca namuslu gezginlerdi– onu takip ettiler.

Onu uzanmış, gergin ve titrer bir halde buldular.

“O mezarın içinde ne yapıyorsun? Koşarak kaçtığını gör-
dük. Yardım ister misin?”

“Bir soruyu sorabiliyor olmanız o sorunun açık bir cevabı
olduğu anlamına gelmez” dedi artık olup bitenin farkına var-
mış olan Hoca. “Tamamen bakış açınıza göre değişir. Ancak
yine de bilmeniz gerekiyorsa şunu söyleyeyim: *Ben, sizin yü-
zünüzden buradayım ve siz de benim yüzümden buradasınız.*”

Ne Zaman Gerekeceği Belli Olmaz

Nasreddin Hoca bazen kayığı ile insanları gezdirirdi. Günün birinde müşkülpesent bir öğretmen çok geniş bir nehri geçirmesi için onu tuttu.

Adam, nehre açılınca yolculuğun zor geçip geçmeyeceğini sordu.

“Bana bununla ilgili hiç sorular sorma” dedi Nasreddin.

“Sen hiç dilbilgisi öğrenmedin mi?”

“Hayır” dedi Nasreddin.

“Öyleyse hayatının yarısını boşa harcamış sayılırsın.”

Hoca cevap vermedi.

Kısa bir süre sonra korkunç bir fırtına patlak verdi. Hoca'nın küçük kayığı suyla doluyordu.

Hoca müşterisine doğru eğilip “Sen hiç yüzmeye öğrendin mi?” diye sordu.

“Hayır” dedi ukala adam.

“Öyleyse, sayın öğretmen, sen BÜTÜN hayatını boşa harcamış sayılırsın, çünkü şu an batıyoruz.”

Şimdi Anladın mı?

Nasreddin Hoca, evinin her tarafına avuç avuç ekmek kırıntısı atıyordu.

“Ne yapıyorsun böyle?” diye sordu biri.

“Kaplanları evimden uzak tutuyorum” dedi Nasreddin.

“Ama buralarda hiç kaplan yok ki?”

“Çok doğru. Bayağı etkili olmuş o halde, değil mi?”

Eğer Bir Tencere Doğurabiliyorsa...

Nasreddin bir gün, büyük bir ziyafet veren komşusuna kendi tencerelerini ödünç verdi. Komşusu tencereleri geri verirken bir de fazladan, küçük bir tencere getirdi.

“Bu nedir?” diye sordu Nasreddin.

“Yasalara göre, eşyaların benim emanetim altındayken doğurdukları yavrularını da sana vermem gerekir” dedi şakacı komşu.

Kısa süre sonra Nasreddin komşusunun tencerelerini ödünç aldı, ancak onları geri vermedi.

Komşusu onları geri almaya geldi.

“Başımız sağ olsun!” dedi Nasreddin. “Maalesef tencerelerin öldü. Daha önce onların da birer ölümlü olduğu konusunda anlaşmıştık, değil mi?”

Kaçakçı

Nasreddin sık sık eşek sırtında İran'dan Yunanistan'a geçiyordu. Her seferinde saman dolu iki küfeyle geçiyor ve onlar olmadan oflaya puflaya yürüyerek geri dönüyordu. Muhafızlar, kaçak mal var mı diye üstünü başını arıyorlar ama hiçbir şey bulamıyorlardı.

“Ne taşıyorsun Nasreddin?”

“Ben bir kaçakçıyım.”

Yıllar sonra, Nasreddin Mısır'a taşındı. Daha da zenginleşmiş görünüyordu. Gümrük görevlilerinden biriyle orada karşılaştı.

“Nasreddin biz senin bir türlü ne kaçırdığını yakalayamadık. Ama şimdi Yunanistan'ın da İran'ın da yargı alanı dışındasın, lüks içinde yaşıyorsun, hadi anlat bana, neyin kaçakçılığını yapıyordun?”

“Eşeklerin.”